

Postřehy z technické komise CIBE ve švédském Malmö

INSIGHTS FROM CIBE TECHNICAL RECEPTION CONTROL COMMITTEE IN MALMÖ, SWEDEN

V polovině října (17. – 18. 10.) proběhlo ve švédském Malmö jednání technické komise TRCC CIBE. První den byl věnován přednáškám a diskusi k aktuálním tématům při pěstování cukrové řepy. Druhý den následovala prohlídka jediného činného švédského cukrovaru v obci Örtofta.

Jednání bylo zaměřeno převážně na záležitosti technického rázu, výkup cukrovky, problémy při pěstování řepy – mšice a virózy, šlechtění nových odrůd, zpracování půdy strip-till, carbon farming, regenerativní zemědělství, snižování emisí skleníkových plynů při pěstování, zavádění a rozšiřování v provozu Smart odrůd v souvislosti s rezistencí některých plevelných rostlin a další aktuální témata. I když TRCC nemá v kompetenci ekonomiku pěstování cukrovky, ta patří zejména do EGAC (ekonomické komise) CIBE, bylo zmíněno, že nabídky ceny za cukrovku na rok 2025 jsou katastrofické v důsledku zhroutení trhu s cukrem a dovozům ukrajinského cukru pod cenou. Nepokryjí ani výrobní náklady! Ceny jsou podle zemí od 25,5 do 33,5 eur za tunu řepy (16%), výrobní náklady 38 až 40 eur na tunu. To je dlouhodobě neudržitelné, proto je nutné koncepční řešení této situace. Nejvíce připomínek k tomu měli zástupci Polska, kde jejich státní cukrovary nabízejí v tuto chvíli asi nejvyšší cenu za cukrovku, ta včetně kompenzace za řízky činí až 37 eur za tunu při standardní cukernatosti 16 %.

Řepářství ve Švédsku

V každé zemi hostící některou z komisí CIBE se snažíme inspirovat jejich zvyklostmi z řepářství i cukrovarnictví a zvažujeme, co by šlo aplikovat také u nás. Švédsko je velmi rozsáhlé, od severu k jihu měří 1 600 km, cukrovka se tak pěstuje zejména v jižní části směrem k Dánsku. Proto dosahují také mnohem lepších výsledků než v sousedním Finsku. Orné půdy je celkem 3 mil. ha, pouhých 7 % z celkové plochy, což je naprosto odlišné od situace v ČR. Rostlinná výroba se ve Švédsku věnuje 20 tisíc zemědělců, z toho v roce 2024 bylo 940 pěstitelů cukrovky (podobně jako u nás). Řepa se letos pěstovala na 27 700 ha a předpokládá se výroba 300 tis. t bílého cukru.

Z agronomického pohledu se cukrovka pěstuje pouze na 1 % orné půdy, je tedy velmi maloobjemová, ale významná a cenná, stejně jako výroba cukru v zemi. Zatížení orné půdy cukrovou řepou je velice nízké a využívají se nejčastěji pětileté osevní

postupy. Bylo to vidět i na zdravotním stavu, kde většina polí měla zdravý zelený chrást bez cercosporiázy a retrovegetace nebo maximálně s fyziologicky žloutnoucím chrástem v pozdní vegetaci. Řepářské půdy jsou rozmanité, od jílovitých až po písčité, na 15–20 % ploch jsou na velmi písčitých půdách používány závlahy. Předpoklad letos dosažené cukernatosti by měl být 17,3 %, ale raději si počkáme na realitu. Výnos polarizačního cukru se očekává 12,58 t·ha⁻¹.

Severský výzkum je organizovaný a placený z poloviny společností Nordic Sugar Dánsko a Švédsko a z poloviny pěstiteli obou zemí. Spolupráce je vynikající. Pěstitelé ve Švédsku platí za členství v pěstitelské organizaci 135 eur za podnik a rok, k tomu ještě 13,5 eura na hektar řepy, asi trojnásobek oproti stavu u nás.

Velmi zajímavý je stav využití Conviso Smart technologie. V roce 2024 byl podíl Smart odrůd na celkové ploše 44 % a pro rok 2025 se počítá s jejich vzestupem na 50 %. Řeší se možné rezistence heřmánkovitých plevelů, merlíků a rozrazilů. My v Česku jsme dále, asi i výskytem rezistentních druhů plevelů.

V následujícím čísle budu informovat ještě o dalších tématech z technické komise TRCC CIBE.

Jan Křováček, SPC Čech

Malmö – z jednací místnosti pro technickou komisi TRCC CIBE; z cukrovaru Nordic Sugar v Örtoftě, malého, výkonného švédského závodu se zpracovatelskou kapacitou 17 – 19 tis. t cukrové řepy denně

